

ЎЗБЕКИСТОН – ҚИРГИЗИСТОН: ТАРИХИЙ КЕЛИШУВЛАРГА БОЙ САМАРАЛИ ТАШРИФ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаровнинг таклифига биноан
26-27 январь кунлари давлат ташрифи билан ушбу мамлакатда бўлди.

Давлат ташрифининг асосий тадбирлари 27 январь куни ўтказилди.

Дастлаб Бишкекдаги "Ала-Арча" қароргоҳида давлатимиз раҳбарини расмий кутуб олиш маросими бўлди.

Олий мартаబали мәхмон шарафига фахрий коровул саф тортди. Икки мамлакатнинг давлат мадхиялари янгради.

Президентлар Шавкат Мирзиёев ва Садир Жапаров фахрий қоровул сафи олдидан ўтиб, расмий

делегациялар аъзоларини бир-бирига таништирилди.

Шундан сўнг Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев ва Қирғизистон Президенти Садир Жапаров тор доирада учрашув ўтказилди.

Давлатимиз раҳбарлари тақиғи ва самимий қабул учун миннатдорлик билдириб, кейнги икки йилда Ўзбекистон – Қирғизистон ҳамкорлиги самарали ривожланганини қайд этди.

— Қирғизистон бизнинг муҳим стратегик ҳамкоримиз, энг яқин қўшнимиз ва вақт билан синаланган дўстимизdir, — деди Шавкат Мирзиёев.

Мономлар охирги икки йилда ўзаро муносабатларни мутлақо янги даражага олиб чиқишига эришгани таъқидланди. Ўзбекистон – Қирғизистон чегарасини делимитацияси якунчаликни эса тарихий воеқа сифатида эътироф этилди.

Музокараларда икки томонлама сиёсий, савдо-иктисодий, инвестицийий, транспорт-коммуникация, сув-енергетика ва худудларо ҳамкорликини ривожлантириш масалалари муҳокама килинди.

Ўзбекистон раҳбари кейнинг йилларда ўзаро савдо ҳажми етти баробарга кўпайганини мамнуният билан кайд этилди.

Икки мамлакат ҳукуматларига савдо ҳажмини янада ошириш ва ўзаро маҳсулот етказиб бериш номенклатурасини кенгайтириш юзасидан биргалиқда ишлаш бўйича топширик берилди.

Соноат, тўқимачилик, энергетика, конва қўшилк ҳужалиги соҳаларида янги кўмакларни санаҳида ишлаб чиқишига ошириш масалалари кўриб чиқиди.

Шу мақсадда Ўзбекистон – Қирғизистон таракқиёт фондининг салоҳияти янада фаол ишга соглиниади.

Давлат раҳбарлари миңтақавий тузимлар ва ҳалқaro мулокот майдонлари доирасидаги ҳамкорлики, Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорлик, замонавий хатар ва таҳдидларга самарали қарши курашиб масалаларини ҳам муҳокама қилдилар.

Сўнг музокаралар икки мамлакат расмий делегациялари аъзолари, қатор вазирлари ва вилоятлар раҳбарлари иштиреке кенгайтирилган таркибда давом этирилди.

Давлатимиз раҳбари яна бир бор савмими қабул ва меҳмондустлик учун чукур миннатдорлик билдириб, Президент Садир Жапаров раҳбарлигига Қирғизистонда амалга оширилётган мудаффакиятни ижтимоий-иктисодий ислоҳотлар Ўзбекистонни кунвонтираётганини алоҳида таъқидлади.

Ўзбекистон ва Қирғизистон ўтрасидаги муносабатлар жадал ривожландаб бораётганини мамнуният билан кайд этилди. Олий даражадаги

мулоқотлар тизимли ва фаол тус олгани ҳамкорлики салмоқли даражада мустаҳкамлаш, янги ўсиш нутқаларини аниклаш ва амалий шерикники кенгайтиришга хизмат қилмоқда.

Томонлар ўзаро стратегик шериклики чуқурлаштириш борасида биргалиқда ишлаша қатъий интилишини билдирилди. Мамлакатларимиз ўтасида тузилган Чегара тўғрисидаги шартнома қардosh ҳалқларимиз томонидан кўтаринки рух билан қабул қилинган таъқидланди.

Президент Шавкат Мирзиёев ўзаро манфаати ҳамкорликнинг асосий устувор йўналишларини қайд этилди. Бу, биринчи навбатда, ўзаро савдо ҳажмини ошириш ва номенклатурасини кенгайтиришди.

Шу мақсадда томонлар учинчи мамлакатлардан импорт ўнини ўз ишлаб чиқарувчиларимизнинг арzon маҳсулотлари билан тўлдириш, шунингдек, икки мамлакат пойтхатларida савдо марказларини ташкил этиш масалаларини ўрганишга келишиб олдилар.

Соноат кооперацияси доирасида қарий 500 миллион долларлик янги инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиши тақиғи килинди. Автомобиллар, замонавий майший техника, қурилиш материалларини ишлаб чиқириш, фойдалари козалмаларни биргалиқда қазиб олиш ва қайта ишлана шулар жумласидан.

Мамлакатимиз етакчиси озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш доирасида қишлоқ ҳужалиги соҳасидаги ҳамкорликини мустаҳкамлашсан муҳим йўналиш сифатида қайд этилди.

Интенсив боғлар ва иссиқхона хўжаликларини ривожлантириш, картотека, мева-сабзавот ва ҷорвачилик маҳсулотларини етказиб бериш, қишлоқ ҳужалиги маҳсулотларини етишишириш ва башқа қўшимча лойиҳаларини ишга туширишга қаратилган агрокооперация

дастурини амалга ошириш шу мақсад-ларiga хизмат қилиди.

Ўзбекистон Президенти икки мамлакат худудлари ўтрасидаги шериклик ва тўғридан-тўғри алоқаларни кенгайтириш мұхимлигини таъқидлади.

Транспорт ва логистика соҳасидағи ҳамкорлик стратегик аҳамиятга эга экани қайд этилди. "Хитой – Қирғизистон – Ўзбекистон" темир йўлини куриш бўйича ишларни фаоллаштириш, "Андижон – Ўш – Иркитшом" автомобиль йўлинин салоҳиятини тўлиқ ишга солиш, шу мақсадда қўшма транспорт-логистика компаниясини ташкил этишига келишиб олниди.

Музокараларда энергетика соҳасидағи ҳамкорлик алоҳида ётебига қаратилиди. Гидроэнергетикадаги лойиҳаларни амалга ошириш, шу жумладан, Қамбарота ГЭС-1 курилиши борасидағи биргалиқдаги сабъ-харакатларни жадаллаштириш зарурлиги қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари, шунингдек, маданий-гуманитар ҳамкорликни кенгайтириш мұхимлигини кўрсатиб ўтди. Тарихи ва дини, тили ва маданияти муштарак бўлган ҳалқларимиз ўтрасидаги қартиларни ташкил этиш масалаларини ўрганишга келишиб олдилар.

Хусусан, улуғ қирғиз ёзувиши Чингиз Айтматовнинг 95 йиллигини кенг нишонлаш, Ўзда Бобур номидаги Ўзбек мусиқали драма театрининг очилишида биргалиқда спектакль намойиш этиши, зиёлилар ва ёшларни фаол жалб қилган ҳолда янги формат — Авлодлар мулокотини ташкил этиш, талабалар спектакиадаси, қўшма фестиваль ва концертлар, ижодий тадбирларини ўтказиши тақиғи килинди.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

ЎЗБЕКИСТОН ЗАМОНАВИЙ ХАВФ-ХАТАРЛАРГА ЖАВОБ БЕРИШГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН МИНТАҚАВИЙ ЎЗАРО БОҒЛИҚЛИК БҮЙИЧА ЭНГ МУҲИМ ТАШАББУСЛАРНИ ИЗЧИЛ ИЛГАРИ СУРМОҚДА

ХОРИЖИЙ ЭКСПЕРТЛАР БИШКЕҚДА БЎЛИБ ЎТГАН ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ ЎЗБЕКИСТОН – ҚИРГИЗИСТОН САММИТИ ЯКУНЛАРИ ҲАҚИДА

27 январь куни Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Қирғизистонга давлат ташрифи якунланди. Музокаралар сўнгидаги имзолangan асосий ҳужжат – Кенг камровли стратегик шериклик тўғрисидаги декларация бўлди. Ҳалқаро эксперталар фикрича, ташриф давомида ёришилган келишувлар нафаси икки мамлакатларни ҳамкорликни ошириш ва ўзаро боғлиқликни мустаҳкамлаш ишига ҳам хизмат қилиди.

Давоми 2-бетда

МУНОСАБАТ

КАМБАГАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ

ХАЛҚИМИЗНИНГ РУҲИ ТЕТИК, ТАНИ СОҒ, ТУРМУШИ ЧИРОЙЛИ БҮЛИШИ УЧУН ҚАТЪИЙ КУРАШИШ, ШУ ЭЗГУ МАҚСАД ЙЎЛИДА ФИДОЙИЛИК КЎРСАТИШ ДЕМАҚАДИР

25 январь куни Президент Шавкат Мирзиёев раислигига ўтган видеоселектор йигилишида камбагалликни қисқартириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва кичик бизнесни кўллаш-кувватлаш бўйича 2023 йил режалари кенг муҳокама қилинди.

Давоми 4-бетда

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ОРЗУСИ

СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ВА МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ УЙГУНЛИГИ

Бугунги кунда мамлакатимизда маънавият ва маърифатга, таълим-тарбияга, Янги Ўзбекистоннинг баркамод авлодини шакллантиришга эътибор ниҳоятда кучайди. 2022-2026 йилларга мўлжалланган Тараққиёт стратегиясида жамият маънавиятини янада юқалтириш ҳамда шу асосда маърифат ва таълим-тарбия соҳасини ривожлантириш давлатимиз сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бири сифатига белгиланган бежиз эмас.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон ҳалқига 2022 йил 20 декабрдаги Мурожаатномасида алоҳида таъқидланганидек, "Таълим сиғатини ошириш — Янги Ўзбекистон тараққиётининг якяна ягона тўғри йўлидир. Юсуф Ҳосҳ Ҳожиб бобомиз айтганларидек: "Заковат бор жойда улуғлик бўлади, Билим бор жойда буюклик бўлади". Шунинг учун ушбу соҳада бошланган ислоҳотларимизни давом этиришимиз, таълим даргоҳларига бориб, ўқитувчи ва мураббийлар билан кўпроқ мулоқот қилиб, ўқув-тарбия ишлари сиғатини ошириш бўйича улар кўйган масалаларни биргалиқда ҳал этишимиз керак".

Давоми 3-бетда

ЗАҲИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР ТАВАЛЛУДИНИНГ 540 ЙИЛЛИГИГА

БУЮК САРКАРДА ВА ВАТАНПАРVAR ШОИР

6-бетда қаранг.

ЎЗБЕКИСТОН – ҚИРГИЗИСТОН: ТАРИХИЙ КЕЛИШУВЛАРГА БОЙ САМАРАЛИ ТАШРИФ

Бошланиши 1-бетда

Олий дарражадаги музокаралар якуннида ҳужжатларни имзолаш ва алмашими маросими булиб ўтди.

Президент Шавкат Мирзиёев ва Президент Садир Жапаров иккى томонлама муносабатларни сифат жиҳатидан янги — кенг камрорли стратегик шерликлар дарражасига олиб чикувчи Декларацияга имзо чекдилар.

Давлат раҳбарлари ҳужжатида давлатларо, ҳукуматларо, идоралараро ва худудларо ҳужжатлар алмаштиди. Жами 25 та ҳужжат имзоланган, шу жумладан:

— Ўзбекистон — Қирғизистон давлат чегарасининг алоҳида участкалари тўғрисидаги шартноманинг ратификация ёрликларини алмашиш тўғрисида байённома;

— Қирғиз Республикасида автомобил ва тикорат техникасини ишлаб чиқарни йўлга кўйиш бўйича ҳамкорлик тўғрисида битим;

— Стратегик савдо-иктисодий шерликлар 2023-2025 йилларга мулжалланган дастур;

СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ВА МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ УЙГУНЛИГИ

Оқіл САЛИМОВ,
академик

Бошланиши 1-бетда

Бу борада амалга оширилаёттган ислоҳотлар самародорлиги, аввало, бой тарихий меросимизнинг тикланиши, анъаналаримизнинг сакланиши ва халқимиз маънавияти юксалиши билан илм-фан ривожи ҳамда таълим-тарбия сифатига узвий боғликлиги шубхасиз.

Жамият тараққиёти ва унга уйғун бўлган маънавий баркамол ёшларни тарбиялаш жараёни ана шу омилларнинг ўзаро бирлиги ва алоқадорлиги асосида амалга ошиши инсоният тархида исботланган ҳақиқатидир. Бугун Ўзбекистонда ушбу қонунияти оғишмай амал килинмоқда. Халқ маънавиятини юксалишига ҳар томонларни шаклланган, замонавий тафakkuri ёш авлодни камолга етказишининг асосий омилларидан бири сифатида каралмоқда.

Миллий гурур пайдо бўлади. Таассуфки, халқимизнинг тарихий ўтмиши, ўзлиги, маънавияти ҳақида гапиргандা, бизда чукур илмий асосга таянган таҳлил, муйян масалаларда аниқ ёндашув этишмайтанини таъкидлаш жоиз.

Маълумки, юртимиз дунёдаги энг қадими ташаддуналар қарор топган худудлардан бири ҳисобланади. Халқимиз ҳам қадими Миср, Месопотамия маданияти каби қадими маданият ўчқолларидан бириди. Бухоро, Самарқанд, Хива, Термиз, Шахрисабз ва Қарши, Кўкон, Марғилон каби қатор шаҳарларга хос узоқ ўтмиши ва тарихий осори атикалар буни тасдиқлаб турибди. Бебаҳо ёдгорлигимиз бўлмиш "Авесто"да билитган "эзгу фикр, эзгу сўз сабаби" ёшлиаримизни Ватанга садоқатли қилиб тарбиялашнинг маънавий асослари мустаҳкамлигидан далолат беради.

Бу жиҳатдан сифатли таълим жаёнини "Мен шу миллат фарзанди эканман, аждодларим ким бўлган, халқиминг ибтидиси қаерда, унинг шаклланиши ва тараққиёти, миллий давлатчилиги тадрики қандай кечган?" деган саволларга ҳар бир ёншининг онгидан жўйли жавоблар ҳам мустаҳкам ўрин эгаллаша зарур. Жаҳонга Ахмад Фарғоний, Муҳаммад Ҳоразмий, Имом Буҳорий, Имом Термизий, Абу Наср Фародий, Абу Райхон Беруний, Абу Али ибн Сино, Баҳоуддин Накшбанд, Амир Темур, Мирзо Улугбек, Алишер Навоий, Бобур каби буюк сиймоларни берган халқинги бўлгунгичларни бу ҳақида чукур билимга эга бўлиши лозимлигини бугун ҳаётнинг ўзи талаб қўймокда.

Хозирги глобаллашув даврида сифатли таълим масаласи нафакат муаллимлар, профессор-ўқитувчilar, олим ва мутахассисларни, балки кенг

“

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ОЛИЙ
МАЖЛИС ВА ЎЗБЕКИСТОН
ХАЛҚИГА НАВБАТДАГИ
МУРОЖААТНОМАСИДА
ТАЪКИДЛАГАНИДЕК,
“НАЖОТ — ТАЪЛИМДА,
НАЖОТ — ТАРБИЯДА,
НАЖОТ — БИЛИМДА.
ЧУНКИ БАРЧА ЭЗГУ
МАҚСАДЛАРГА БИЛИМ
ВА ТАРБИЯ ТУФАЙЛИ
ЭРИШИЛАДИ”.
МАЪРИФАТПАРVAR ЖАДИД
БОБОЛАРИМИЗНИГ БУ
СЎЗЛАРИ ДЕПУТАТ ВА
СЕНАТОРЛАРИМИЗ, СИЁСИЙ
ПАРТИЯЛАР, МАҲАЛЛИЙ
КЕНГАШЛАР, БУТУН
ДАВЛАТ АППАРАТИ, КЕНГ
ЖАМОАТЧИЛИКНИГ
АМАЛИЙ ҲАРАКАТИГА
АЙЛANIШИ КЕРАК”.

Бугунги кунда бу ортиқча изоҳ талаб этмайдиган ҳақиқат экани барчага аён.

Шунинг учун ҳам баркамол авлодни тайёрлашнинг бош воситаси бўлган сифатли таълим тизимини ислоҳ этиш жараёнида миллий тарбиянинг мазмунни ва самарасини замон талабларни дараҷасига кўтариш мухим аҳамият касб этмоқда. Бу борада ёшларнинг тараққий топган давлатлардаги ўқув марказлашрига бориб ўқишига, профессор-ўқитувчilarнинг хорижда малака оширишига ҳамда таълим соҳаси билан боғлиқ хорижий маблағ ва грантларни мамлакатимизга жалб этишига катта эътибор қартилаёттани бежи эмас.

Таъкидлаш жоизки, сифатли таълим бир кунлик ходиса эмас, муйян вақт талаб қиласидан узлуксиз ижтимоий ва тарбиявий жараён. Яъни у

шакллантирадиган ва такомиллаштирадиган жараён. Шу нуқтаги назардан қараганда, бу юзт мурракаб тизимли ўзғаришлар, ушбу соҳа кишиларининг эсқича психология асоратидан ҳолос бўлиши билан боғлиқ босқич ҳамдир. Ана шу паллада тарбиявий мухитда, таълим-тарбия тизимидан улар билан боғлиқ ҳолда бу борадаги ёндашув ҳамда унга муносабатда ҳам янги ва туб ўзгарышлар рўй бериши табий.

Президентимиз Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига навбатдаги Мурожаатномасида таъқидлаганидек, "Наҷот — таълимда, наҷот — тарбияда, наҷот — билимда. Чунки барча эзгу мақсадларга нуқсонлар мавжудлиги, ўқув мусассаси, ота-оналар, кенг жамоатчилик, ёшлар тарбиясига масъул ташкилотлар фаолиятида ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошقا халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарга жиддий таъсири этаётган даврда бугунги глобаллашув шароити, инсон онги ва каби учун кураш кескин тус олган бир пайдат сифатли таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий ҳаракатига айланishi керак”.

Шундай экан, сифатли таълим жаёнини иштирок этаётган барча муолизимлар ва тараққиятчilar, муалимлар ва профессор-ўқитувчilar бугунги глобаллашув оқибатлари ва айрим ёшларни таълим-тарбиянинг хилма-хил манбалар орқали келаёттган турли ёт ғояларни холис аҳборот манбай сифатида қабул килаётгандан парниҳан ҳам назардан қочирмаслиги лозим. Ет мағфураларни кўр-қўнарона қабул қилишнинг кулий замини — уяли алоқа воситалари ва ижтимоий тармоқларга тобелик, маишӣ куляйлика ортиқча интилиш, буюмпастлики ва бокимандалик, миллий-маънавий қадрияларнинг аҳамиятини тұла англай билмаслидир. Бугун дунёдаги глобаллашув таъсирида шаклланётган ана шундай мурракаб вазиятнинг мавжуд-

ватанпарвар авлодларни тарбиялаш имконини беради. Шу билан бирга, дунё миқёсida рўй берәёттани ўзғаришлар маданий-маънавий соҳа ривожига, миллий урф-одат ва анъаналарга жиддий таъсири этаёттан даврда бугунги глобаллашув шароити, инсон онги ва каби учун кураш кескин тус олган бир пайдат сифатли таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий ҳаракатига айланishi керак”.

Шундай экан, сифатли таълим жаёнини иштирок этаётган барча муолизимлар ва тараққиятчilar, муалимлар ва профессор-ўқитувчilar бугунги глобаллашув оқибатлари ва айрим ёшларни таълим-тарбиянинг хилма-хил манбалар орқали келаёттган турли ёт ғояларни холис аҳборот манбай сифатида қабул килаётгандан парниҳан ҳам назардан қочирмаслиги лозим. Ет мағфураларни кўр-қўнарона қабул қилишнинг кулий замини — уяли алоқа воситалари ва ижтимоий тармоқларга тобелик, маишӣ куляйлика ортиқча интилиш, буюмпастлики ва бокимандалик, миллий-маънавий қадрияларнинг аҳамиятини тұла англай билмаслидир. Бугун дунёдаги глобаллашув таъсирида шаклланётган ана шундай мурракаб вазиятнинг мавжуд-

Бу ўринда сифатли таълим ва маънавий баркамол авлодни тарбиялаш тараққиятнинг бугунги босқичигина эмас, аввало, мамлакатнинг узок истиқболдаги ривожи, стратегик мақсад ҳамда вазифаларнинг амалла ошишини белгилайдиган мухим омиллардан бири экан ҳам аён бўлади. Жорий йилда ислоҳотлар самарасини таъминлаш, эришилган ютукларни янада мустаҳкамлаш билан бирга, таълим-тарбия соҳасини ислоҳ этиши, ёшларимизни ҳам маънан, ҳам жисмонан рақобатбардоша ва замонавий билимларни пухта етказиши, ниҳоятда долзарб аҳамият касб эттанинг энг асосий сабабларидан бири ҳам шунда.

Буларнинг барчаси ёшларни иймон-эътиқодли, ақр-заковатли, иродаси мустаҳкам, билимли ва доно, ўз юрти тарихи, миллий қадрияларни ҳамда буюк аждодларни колдирган бой маънавий меросини кўз корачигидай сақшаша ўргатиш, яъни сифатли таълимга эришиш оиладан, ота-оналар ўйтидан бошлашиб, балки ислоҳотлардан кўзда тутилган улкан максадларни ҳам обрўсизлантиради ва упарчининг амалга оширилиши лозимлигидан далолат беради.

Буларнинг барчаси ёшларни иймон-

Музаффар Абдуллаев олган сурат.

**БОЙ ТАҲИХИ МЕРОСНИ
БИЛИШ ВА УНДАН
ИБРАТ ОЛИБ ЯШАШ
ЁШ АВЛОДНИНГ ҲАР
БИР ВАКИЛИНИ ҲАЁТ
ҚИЙИНЧИЛКЛАРИ
ВА ТУРМУШ
МАШАҚҚАТЛАРИГА
ЧИДАМЛИ ҚИЛАДИ.
КЕЛАЖАККА ИШОНЧИНИ
МУСТАҲКАМЛАЙДИ,
МАТОНАТИНИ ОШИРАДИ
ҲАМДА ОРЗУ-УМИДЛАРИ
РҮЁБИ САРИ МУҲИМ
МАЪНАВИЙ ДАЛДА
БЎЛИВ ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.
ЎЗЛИКНИ АНГЛАШ
ЎГМИШНИ БИЛИШДАН
БОШЛАНДИ.**

Таъкидлаш жоизки, ҳеч қачон маънавият ва маърифат билан таълим-тарбия бир-бирини инкор этмайди, ақсинча, бир-бирини қувватлаб, ўрнини тўлдириб, ўзаро таъсирланиб, ривожлана боради. Бу жиҳатдан мамлакатнида 2023 йилда сифатли таълимiga юқсан ётбириб, таъкидлаш жараёнида мурожаатномасида таъқидлаганидек, "Наҷот — таълимда, наҷот — тарбияда, наҷот — билимда. Чунки барча эзгу мақсадларга билим ва тарбия турфайи эришилган", тараққиятнинг таъсиричан таъсирланадиган бўйларни таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий ҳаракатига айланishi керак”.

Сифатли таълим-тарбиянинг мазкур жабхадаги мухим вазифаси ёшларда ўзлини англана таъсирланиб, таъкидлаш жараёнида мурожаатномасида таъқидлаганидек, "Наҷот — таълимда, наҷот — тарбияда, наҷот — билимда. Чунки барча эзгу мақсадларга билим ва тарбия турфайи эришилган", тараққиятнинг таъсиричан таъсирланадиган бўйларни таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий ҳаракатига айланishi керак”.

Сифатли таълим — аллома бо-

бларимиз олди. Чунки барча юзт мурракаб тизимли ўзғаришлар маданий-маънавий соҳа ривожига, миллий урф-одат ва анъаналарга жиддий таъсири этаёттан даврда бугунги глобаллашув шароити, инсон онги ва каби учун кураш кескин тус олган бир пайдат сифатли таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий ҳаракатига айланishi керак”.

Сифатли таълим жамиятда мустаҳкаларни таъсирланишадиган юқалишларидан бироридан бўйларни таълим-тарбиянинг замонавий, таъсиричан технологияларни ишлаб чишиг фоят мухим аҳамият касб этмоқда. Чунки айрим мамлакатларнинг турли воситалар орқали ўз турмуш тарзи, дунёкараши ва қадрияларини тарбия этишига интилаёттани бошқа халқларнинг миллий урф-одат ва анъаналарига жадид боболаримизнинг бўйлари депутат ва сенаторларимиз, сиёсий партиялар, маҳаллий кенгашлар, бутун давлат аппарати, кенг жамоатчиликнинг амаллий

ЗАХИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР ТАВАЛЛУДИНИНГ 540 ЙИЛЛИГИГА

БУЮК САРКАРДА ВА ВАТАНПАРVAR ШОИР

**Абдумажид МАДРАИМОВ,
тарих фанлари доктори,
профессор,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган маданият ходими**

Темурийлар даври Ренессансининг ёрқин вакили Захириддин Муҳаммад Бобур нафакат саркарда, шунингдек, серкирра истеъдод соҳиби, юксак фазилатли инсон сифатида хам танилган. Ўз даврида унинг шоҳ асари “Вақоий” ёки “Бобурнома” номи билан машҳур китобининг мўътабар кўлэзмасини битган котиб муаллифинг изобий хусусиятларини “айтиб ва ёзиб тутагни маҳол”, дей кайд этиб, “Асли зотида мана бу саккиз сифат мушкассам эди: биринчиси – юксак орзу-ниятга эга, иккинчиси – химмати баланд, учинчиси – юртни егалаш, тўртингчиси – ватанини сақлаш, бешинчиси – юртни бошқариш, олтинчиси – халқига муруваттаги бўлиш, еттингчиси – лашкарга гамхўрлик ва саккизичиси – адолатли бўлиш” эканини таъкидлаган.

Бу саккиз сифат ичизда Захириддин Муҳаммад Бобурнинг юксак орзу-ниятли экани, юрт равнаси учун қайғуриши, халқи ва лашкарига гамхўрлик килиши ва адолатли муносабати алоҳида кўрсатилгани бежиз эмас.

Захириддин Муҳаммад Бобурни Темурий шахзода сифатида Фаргона ва Самарқандда Бобур Мирзо, Кобул вилоятида Бобур подшоҳ ёки Бобуршоҳ деб аташган. Шимолий Хиндистонда эса улкан салтанат асосчиси Султон ул-ъазам ва Ҳоқон ул-мукаррам – Шаҳаншоҳ деб тан олинган. Зарб килинган танталарда Захириддин Муҳаммад Бобурнинг номи “Адди Захириддин Султон Муҳаммад Баҳодур”, “Захириддин Муҳаммад Баҳодур Подшоҳ”, “Шимолий Хиндистонда эса “Ас Султон ул-ъазам ва Ҳоқон ул-мукаррам Захириддин Муҳаммад Бобур Подшоҳи Ғозӣ” деб атаглан.

Захириддин Муҳаммад Бобурни Темурий шахзода сифатида Фаргона ва Самарқандда Бобур Мирзо, Кобул вилоятида Бобур подшоҳ ёки Бобуршоҳ деб аташган. Шимолий Хиндистонда эса улкан салтанат асосчиси Султон ул-ъазам ва Ҳоқон ул-мукаррам Захириддин Муҳаммад Баҳодур Подшоҳ, сунгит ўйрик Қанва жигандан кейин “Ас Султон ул-ъазам ва Ҳоқон ул-мукаррам Захириддин Муҳаммад Бобур Подшоҳи Ғозӣ” деб атаглан.

Захириддин Муҳаммад Бобурнинг дунёга машҳур бўлишига авлодлари Шимолий Хиндистонда асос солинган улкан салтанатда учун оиласа иккича фарзанд, биринчи ўғли дунёга кепди. Унга нахшандания тарикати етакчиси Жоҳа Убайдулла Аҳрор Захириддин Муҳаммад деб исм кўйтган.

Захириддин Муҳаммад Бобурнинг вилоятида Андикон шахзарида хоким ёки подшоҳ Темурий Умаршайх Мирзо оиласа иккича фарзанд, биринчи ўғли дунёга кепди. Унга нахшандания тарикати етакчиси Жоҳа Убайдулла Аҳрор Захириддин Муҳаммад деб исм кўйтган.

“Бобурнома” асарининг бошланиши Фаргона вилояти пойтахти Андикон тасвифига багишланниб, Захириддин Муҳаммад Бобур она юртни алоҳида мухаббат ва кўнт билан таърифлайди, зиyrak ва зуко олим сифатида жойлар номи, хусусияти, ўсимлиги, жоноворлар, мевалар, одамларининг этник жигати, ёнг муҳим иктисодий холати, канча лашкарни боқа олиши, бошқа худудлар ва упаргани бўлган масофа тўғрисида маълумотлар кептиради.

Захириддин Муҳаммад Бобур хәтифида унинг асарлари, хусусан “Бобурнома”ни ўрганган одам кандай килиб ўн иккича ўйигитча ўн беш ёшида Самарқанд таҳтини ёзгатлади, ўн-ун бир ийлини ўзаро курашлардан чарчаб, ўз юритидаги хукмронликдан ажralади. Бир ийла якин Сўхда ва Бадахшон тоғ опди қишлоқларида кун кечиради.

“Бобурнома” асарининг бошланиши Фаргона вилояти пойтахти Андикон тасвифига багишланниб, Захириддин Муҳаммад Бобур она юртни алоҳида мухаббат ва кўнт билан таърифлайди, зиyrak ва зуко олим сифатида жойлар номи, хусусияти, ўсимлиги, жоноворлар, мевалар, одамларининг этник жигати, ёнг муҳим иктисодий холати, канча лашкарни боқа олиши, бошқа худудлар ва упаргани бўлган масофа тўғрисида маълумотлар кептиради.

Гулбадонбегим отаси Бобур Мирзо

жасорат бўлиб, уч юз ийлдан зиёд хукм сурган салтанатга асос согланини алоҳида таъкидлайди.

Дехли шахрига яқин Панипат майдонида бўлган жонда Бобур Мирзо-нинг ўн иккича аскари бўлган. Иброҳим Лодийнинг лашари сони юз минг ва минга ҳарбий фили бўлган, деган маълумотлар бор. Бобур Мирзо ўзининг саркардалик маҳорати, тажрибаси билан сон жигатидан бир неча баробар кўп бўлган рақиблар устидан

гаъба қозонади. Тарихчи мутахассисларининг фикрича, 1526 йил асрерда Шимолий Хиндистонда янги Бобурлар салтанатига асос солинди ва бу давлат расман 1858 йилгача яшаб келинди.

Хиндистонда бўлган жонгларда Бобур Мирзо ўз аскарларини ўша давр учун замонавий ўқотар курол, миликтар билан таъминланган хамда ўзи маҳсус курдирган улкан тўлпарни ишга солгани, дарёларда кемалар ясаша катта этибор берган самарасини кўрсатди.

Замондошлари Бобур Мирзо Султон ул-ъазам ва Ҳоқон ул-мукаррам, Шаҳаншоҳи Хиндистон деб тан олган.

Бобур вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мамлакат худудларига борган. 1525 йилга келиб, Захириддин Муҳаммад Бобур ўз даврида Амир Темур егаллаб, маҳаллий хокимларга колдириган Дехли

Кобул вилоятида ўз хокимиятини мустаҳкамлаб олган Бобур Мирзо этиборини Хиндистон томонга каратди. Ийирма йил давомидаги тўрт марта мам